

HÖGSKOLAN
DALARNA

MILJÖLEDNINGSRAPPORT 2019

HÖGSKOLAN DALARNA

Redovisning av miljöledningsarbetet 2019

Högskolan Dalarna

Enligt förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter

Del 1 Miljöledningssystemet

Basfakta

Antal årsarbetskrafter: 635

Antal kvadratmeter lokalyta: 39 006

1. Är myndigheten miljöcertifierad?

Nej.

2. Hur lyder myndighetens miljöpolicy?

Vid Högskolan Dalarna bedrivs forskning och utbildning inom naturvetenskap, teknik, medicin, humaniora och samhällsvetenskap. I högskolans uppdrag ingår även att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet.

Till grund för miljöarbetet ligger gällande miljölagstiftning och av riksdagen fastställda handlingsprogram för miljöarbetet i Sverige. Högskolan ska stimulera till konkreta åtgärder som främjar hållbar utveckling.

Detta ska ske genom att

- miljötänkande och miljöaspekter ska så långt som möjligt integreras i allt beslutsfattande och i all verksamhet inom högskolans arbetsenheter
- miljöhänsyn ska tas vid upphandling av varor och tjänster, vid förvaltning av högskolans resurser, samt vid omhändertagande av restprodukter
- skapa möjligheter för anställda och studenter att skaffa kunskap och förståelse för miljöaspekter i samhällsutvecklingen, och därmed förutsättningar att kunna bidra till en ekologiskt hållbar utveckling
- uppmuntra till utbildning och forskning kring miljöfrågor och sprida forskningsresultat om miljöfrågor till allmänhet och beslutsfattare
- i samverkan med näringsliv och samhälle verka för hållbar utveckling
- lagar och andra krav ska utgöra miniminivå i allt arbete för hållbar utveckling

3. När har myndigheten senast uppdaterat sin miljöutredning?

Miljöutredningen uppdaterades 2019.

Fråga 4a-7a beskriver myndighetens arbete med dess direkta påverkan på miljön

4a. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande direkt påverkan på miljön?

De direkta miljöaspekter som enligt miljöutredningen (2019) fått 5 eller 6 i summapoäng är de betydande miljöaspekterna som bör ha en hög prioritet i det fortsatta arbetet med att förbättra Högskolan Dalarnas miljöprestanda. Dessa är:

6 poäng:

- Utsläpp till luft av koldioxid från resor

5 poäng:

- Elenergianvändning
- Energianvändning för uppvärmning och kyla
- Vatten

5a. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande direkt påverkan på miljön?

1. Tjänsteresor

Övergripande mål 2016-2019: Minska den negativa miljöpåverkan orsakad av tjänsteresor.

Specifika mål:

Mål 1.1. Under åren 2016-2019 ska Högskolans utsläpp av koldioxid från tjänsteresor minska årligen med 3 procent mätt i kg koldioxid per årsarbetskraft.

Mål 1.2. År 2019 ska Högskolan ha tagit fram och beslutat om en strategi i syfte att minska utsläppen av koldioxid från tjänsteresor.

2. Hållbar konsumtion

Övergripande mål 2016-2019: Miljöanpassa och effektivisera resursanvändningen samt i upphandlingar och inköp i ökande grad ställa krav på miljöhänsyn och god arbetsmiljö i produktionskedjan.

Specifika mål:

Mål 2.1. År 2019 ska Högskolan ha tagit fram och beslutat om strategier i syfte att miljöanpassa och effektivisera resursanvändningen inom följande områden:

- Energieffektivitet i byggnader
- Energieffektivitet och miljöbelastning på IT-produkter

Mål 2.2. Från år 2016 ska den värme, kyla och elenergi som Högskolan köper in genereras från förnyelsebara källor.

Mål 2.3. Under 2019 ska Högskolan utveckla rutiner för att dokumentera andelen upphandlingar och avrop där krav om miljöhänsyn och sociala hänsyn ställs.

3. Återvinning och avfall

Övergripande mål 2016-2019: Minska det osorterade avfallet och öka återvinningsgraden.

Specifika mål:

Mål 3.1. År 2019 ska Högskolan ha ett källsorteringssystem som är lätt tillgängligt och välkänt för alla medarbetare och studenter på Högskolan. Det ska innehålla fraktionerna brännbart, komposterbart, papper, kartong, plast, glas, metall, pantflaskor och burkar, elektronikskrot samt farligt avfall.

Mål 3.2. År 2017 ska Högskolan ha rutiner för att mäta och dokumentera vilka avfallsmängder som genereras varje år.

Mål 3.3. Mellan 2017 och 2019 ska det osorterade avfallet minska årligen mätt i kg brännbart avfall per anställd.

6a. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för direkt miljöpåverkan?

1. Tjänsteresor

Mål 1.1. Under 2019 har en revidering av regler för möten och resor gjorts.

Regeldokumentet har skärpts beträffande krav på miljöhänsyn, bl.a. genom att tydligare anvisa att resfritt möte ska övervägas och att resa ska bokas inom statliga ramavtal. Endast små ändringar gjorts i fråga om anvisningar för val av färdstätt (t.ex. ges nu möjlighet att boka tåg i 1:a klass). Den ändring som sannolikt har störst potential att leda till beteendeförändring är att undantag från reglerna ska godkännas skriftligen i förväg av chef. Tidigare har regelefterlevnaden varit svag, exempelvis utgjorde flygresor under 50 mil 32 procent av alla flygresor under 2018 (stick i stäv med reglerna, såvida inte tidsvinst om två timmar kan göras). Utöver reviderade regler har inga specifika åtgärder vidtagits under året i syfte att nå utsläppsmålet.

Mål 1.2. Det har fram till nu inte funnits någon strategi för hur målet om minskade utsläpp från tjänsteresor ska nås. Inte heller under 2019 har någon sådan strategi tagits fram.

2. Hållbar konsumtion

Mål 2.1. Inga strategier har tagits fram för att energieffektivisera eller minska resursanvändningen inom IT eller i fastighetsbeståndet (som helhet). Under året togs beslut om att Högskolan Dalarnas campus i Borlänge ska flytta till en ny fastighet. I lokalprogrammet som tagits fram ställs krav på att byggnaden ska vara miljöcertifierad enligt Miljöbyggnad för befintligt byggnad, nivå Silver eller Guld, alternativt Bream eller Leed på minst motsvarande nivå för de indikatorer som ingår i Miljöbyggnad.

Mål 2.2. Sedan 2016 köper Högskolan Dalarna in el från 100 % förnybara energikällor (främst sol, vind och vatten).

Mål 2.3. Det saknas rutiner för hur ställda miljökrav ska följas upp, och hur andelen köp där sådana krav har ställts ska dokumenteras. Inte heller under 2019 har några sådana rutiner tagits fram.

3. Återvinning och avfall

Mål 3.1. Under 2019 har en uppgradering av sorteringssystemet genomförts, bl.a. genom inköp av nya avfallskärl. Särskilt har möjligheten att sortera plast förbättrats. En enhetlig standard för vilka fraktioner som bör finnas i olika typer av lokaler har tagits fram, liksom ett enhetligt och tydligt koncept för skyltning. Uppgraderingen är genomförd till ca 2/3, åtgärder i resterande lokaler planeras våren 2020. Informationsinsatser har genomförts för att uppmärksamma medarbetare och studenter på förändringarna.

Mål 3.2. I avtalen med entreprenörerna som hämtar avfall finns krav på mätningar av allt material som hämtas. Dessvärre har ingen regelbunden uppföljning av avfallsmängder gjorts.

Mål 3.3. Se ovan under 3.1.

7a. Redovisa hur väl målen för direkt miljöpåverkan har uppfyllts

1. Tjänsteresor

Mål 1.1. Under 2019 var koldioxidutsläppen från tjänsteresor 7 procent lägre jämfört med 2016, vilket motsvarar en genomsnittlig minskning på 1,8 procent per år under perioden 2016-2019 (variationerna mellan åren har dock varit mycket stora). Under samma period har dock antalet årsarbetskrafter ökat från 601 till 635. Mätt per årsarbetskraft är minskningen av utsläppen under perioden 12 procent, vilket motsvarar lite drygt 3 procent årlig minskning. Utsläppsmålet (formulerat som antal kilogram koldioxid per årsarbetskraft) har därmed uppnåtts.

Mål 1.2. Målet har inte uppnåtts.

2. Hållbar konsumtion

Mål 2.1. Målet har delvis uppnåtts, kravet på miljöcertifiering av ny fastighet vid flytt av campus Borlänge kan ses som en strategi för att miljöanpassa delar av fastighetsbeståndet.

Mål 2.2. Målet har uppnåtts när det gäller elenergi, där den el Högskolan Dalarna köper till 100 procent härrör från förnybara energikällor. För flera byggnader är det dock Falu kommun som upphandlar elen. När det gäller bränslen för fjärrvärme och fjärrkyla använder leverantörerna (Falu Energi och Vatten, Borlänge Energi) olika bränslemix varje år. För 2019 redovisades 95 procent förnybara energikällor för fjärrvärme.

Mål 2.3. Målet har inte uppnåtts.

3. Återvinning och avfall

Mål 3.1. Målet har till övervägande del uppnåtts, även om en mindre del av

lokalerna (ca 1/3) ännu återstår att uppgradera i fråga om sorteringsmöjligheter.

Mål 3.2. Målet har inte uppnåtts.

Mål 3.3. Det går inte att bedöma grad av måluppfyllelse då dokumentation av avfallsmängder inte genomförts.

Fråga 4b-7b beskriver myndighetens arbete med dess indirekta påverkan på miljön

4b. Vilka av myndighetens aktiviteter har en betydande indirekt påverkan på miljön?

De indirekta miljöaspekter som enligt miljöutredningen (2019) fått 5 eller 6 i summapoäng är de betydande miljöaspekterna som bör ha en hög prioritet i det fortsatta arbetet med att förbättra Högskolan Dalarnas miljöprestanda. Dessa är:

6 poäng:

- Utbildning
- Forskning

5 poäng:

- Samverkan med det omgivande samhället

5b. Vilka mål har myndigheten upprättat för de aktiviteter som har betydande indirekt påverkan på miljön?

4. Utbildning

Övergripande mål 2016-2019: Samtliga programstudenter ska under sin utbildning fortlöpande få reflektera över kopplingarna mellan sitt kommande yrkesliv och miljö- och hållbarhetsfrågor.

De specifika målen inom området utbildning har delats upp i tre kategorier:

- 4.1. Systematiskt integrera miljö- och hållbarhetsfrågor i Högskolans undervisning
- 4.2. Kompetenshöjning för Högskolans medarbetare i miljö och hållbar utveckling
- 4.3. Uppmärksamma examensarbeten med inriktning mot miljö och hållbar utveckling

Specifika mål:

- 4.1. Systematiskt integrera miljö- och hållbarhetsfrågor i Högskolans undervisning

Mål 4.1.1. Från år 2016 ska miljö- och hållbarhetsfrågor systematiskt inkluderas i nämnders och beredande organs kvalitetssäkring av kurs- och utbildningsplaner där det är tillämbart.

Mål 4.1.2. Från år 2018 ska miljö- och hållbarhetsfrågor beröras där det är tillämbart i lärandemålen i de kurs- och utbildningsplaner som beslutas.

4.2. Kompetenshöjning för Högskolans medarbetare i miljö och hållbar utveckling

Mål 4.2.1. Från år 2019 ska Högskolan kunna erbjuda medarbetare information om miljö och hållbar utveckling i form av en informationsfilm. Filmen ska ge en kort introduktion till miljö och hållbar utveckling samt information om Högskolans miljöpolicy, miljömål och hur miljöarbetet är organiserat.

Mål 4.2.2. År 2019 ska rutiner vara fastställda för hur nyanställda bereds tillfälle att ta del av informationsfilm om miljö och hållbar utveckling.

Mål 4.2.3. Från år 2016 ska en högskolepedagogisk kurs om hållbar utveckling i högre utbildning kunna erbjudas Högskolans anställda.

Mål 4.2.4. År 2019 ska minst en lärare från varje ämnesgrupp ha fortbildat sig genom att gå den högskolepedagogiska kursen om hållbar utveckling i högre utbildning, eller ha tillägnat sig motsvarande kunskaper.

4.3. Uppmärksamma examensarbeten med inriktning mot miljö och hållbar utveckling

Mål 4.3.1. Under åren 2018 till 2019 ska årligen ett resebidrag om 10 000 kr delas ut till det examensarbete som ger det starkaste bidraget till ett hållbart samhälle.

5. Forskning

Övergripande mål 2016-2019: Uppmuntra till forskning som beaktar miljö- och hållbarhetsfrågor och spridning av resultat till allmänhet, beslutsfattare, företag och organisationer.

Specifikt mål:

Mål 5.1. Under åren 2016 till 2019 ska det framgå av forskningsprofilernas verksamhetsplaner hur miljö- och hållbarhetsfrågor beaktas i forskning och hur man inom profilen tar hänsyn till sådana aspekter när man utformar sin forskning.

6b. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att nå målen för indirekt miljöpåverkan?

4. Utbildning

Mål 4.1.1. Målet bedömdes vara uppnått 2017, därför inga nya åtgärder under året.

Mål 4.1.2. Enligt gällande styrdokument och checklistor ska frågor om hållbar utveckling, jämställdhet, mångfald m.m. beaktas under utveckling och beredning av kurs- och utbildningsplaner.

Mål 4.2.1. Under 2018 gjordes en kort utbildningsfilm (i en serie av tre planerade). Filmen producerades av studenter vid Högskolan Dalarnas filmdesignprogram. Dock gjordes bedömningen att kvaliteten på innehållet inte blev tillräckligt god, informationsfilmen har inte lanserats och några nya åtgärder har inte gjorts.

Mål 4.2.2. Inga åtgärder, se ovan.

Mål 4.2.3. Hösten 2019 gavs den högskolepedagogiska kursen Utbildning för hållbar utveckling (3 hp) för fjärde gången.

Mål 4.2.4. I flera av akademiernas verksamhetsuppdrag för 2019 fanns kompetensutveckling genom högskolepedagogisk kurs (se ovan) med som ett prioriterat kvalitetsuppdrag.

Mål 4.3.1. Hösten 2019 delades för andra gången utmärkelsen "Bästa examensarbete med avseende på hållbar utveckling" ut. Vinnande student hade läst på magisterprogrammet i engelska ? lingvistik.

5. Forskning

Mål 5.1. Fyra av de sex så kallade forskningsprofilerna, där huvuddelen av Högskolan Dalarnas forskning bedrivs, berör frågor om hållbar utveckling i sina verksamhetsplaner för 2018-2020.

7b. Redovisa hur väl målen för indirekt miljöpåverkan har uppfyllts

4. Utbildning

Mål 4.1.1. Målet bedömdes vara uppnått 2017, då de styrdokument eller checklistor som reglerade inrättande av huvudområden, utbildningsplaner och kursplaner samt den interna kvalitetsutvärderingen av utbildning anvisade att hållbarhetsaspekter skulle beaktas/utvärderas. Sedan dess har dock en revidering gjorts av den manual (Handbok för utvärderingar) som anvisar hur Högskolans interna kvalitetsutvärdering ska genomföras. Här finns nu inte längre integrering av hållbar utveckling med som en obligatorisk utvärderingsaspekt. Målet är därför bara delvis uppnått.

Mål 4.1.2. Det går inte att bedöma grad av måluppfyllelse. För att granskning av kurs- och utbildningsplaner ska bli meningsfullt behövs kriterier att granska emot. Ett arbete pågår för att beskriva vad som avses med hållbar utveckling i Högskolan Dalarnas kontext, och att beskriva hur uppföljning kan genomföras, men det är i dagsläget tveksamt om detta arbete kommer att leda till uttryckliga kriterier. Ett försök att kvantifiera integreringen av hållbar utveckling i utbildning har istället gjorts via en högskoleövergripande studentenkät som går ut vartannat år. Samtliga programstudenter fick besvara frågor om hur de ser på vikten av att hållbar utveckling tas upp under utbildningen, och i vilken omfattning dessa frågor i praktiken har ingått i programmets kurser. Stora skillnader i resultaten kunde ses mellan olika utbildningsprogram. Även mellan könen fanns en skillnad, där kvinnliga studenter skattade vikten av att hållbar utveckling ingår i utbildningen högre. Resultaten kan användas för att få en generell bild av studenters uppfattningar om hållbarhetsfrågor i utbildning, främst för att följa utvecklingen över tid, men säger inte särskilt mycket om ifall utbildningarna lyckats med det uppsatta målet att beröra miljö- och hållbarhetsfrågor "där det är tillämpligt" (som målet var formulerat).

Mål 4.2.1. Målet har inte uppnåtts.

Mål 4.2.2. Målet har inte uppnåtts.

Mål 4.2.3. Målet har uppnåtts.

Mål 4.2.4. Målet har inte uppnåtts. Under 2016-2019 har 43 medarbetare gått kursen Utbildning för hållbar utveckling, varav 29 med godkänt resultat. Målet att "minst en lärare från varje ämnesgrupp" ska ha fortbildat sig är därmed inte uppnått.

Mål 4.3.1. Målet har uppnåtts.

5. Forskning

Mål 5.1. Ingen bedömning har gjorts av måluppfyllelse. Målet anses av forskningsledarna som mindre relevant och svårt att följa upp.

8. Vilka åtgärder har myndigheten vidtagit för att ge de anställda den kunskap de behöver för att ta miljöhänsyn i arbetet?

Under 2019 har det gjorts ett par insatser för att höja kompetensen om hållbarhetsfrågor hos lärare och annan personal, med flera öppna föreläsningar inom området och en temadag med fokus specifikt på hållbar utveckling i utbildning. Tio veckor under hösten 2019 genomfördes kampanjen "veckans klimatutmaning" där studenter och anställda erbjöds anta veckovisa utmaningar i form av enkla beteendeförändringar för att minska klimatavtrycket. Under kampanjen gavs information om potentialen för utsläppsminskningar med de olika typerna av beteendeförändringar. Föreläsningar, temadag och klimatkampanj har sannolikt främst nått anställda med intresse för frågorna, inga kunskapshöjande insatser som nått alla anställda har vidtagits under året.

9. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska sin energianvändning?

En större renovering pågår just nu i en av byggnaderna på campus Lugnet, Falun. Här görs ett flertal åtgärder som bidrar till att förbättra miljöprestandan såsom till exempel utbyte av ventilationsaggregat (högre verkningsgrad- lägre energiförbrukning), installation av solceller och byte till LED-armaturer (belysning). I övriga lokaler har inga nya installationer av behovsanpassad ventilation eller närvarostyrd belysning gjorts under 2019.

10. På vilket sätt har myndigheten använt informationsteknik i syfte att minska antalet tjänsteresor?

På Högskolan Dalarna är informations- och kommunikationsteknik ett viktig redskap för att bedriva utbildning och genomföra möten. Mer än 60 procent av studenterna deltar i webbaserade studier. Via samtalsverktygen Connect och Zoom

genomförs många seminarier, och många föreläsningar streamas (direktsänds) med möjlighet för webbdeltagare att ställa frågor i en chatt. Såväl samtalsverktygen som streamingverktyget används i stor utsträckning även utanför undervisningen, t ex vid möten mellan anställda, på arbetsplatsträffar, personalkonferenser etc. Utöver Connect och Zoom används även Skype till viss del. Åren 2018-2019 har ett projekt pågått för att utvärdera Zoom som e-mötestjänst, och gradvis sker nu en övergång till detta system som primärt verktyg. I dagsläget är ungefär 90 procent av våra mötes- och grupprum utrustade med teknik för kombinerade campus- och webbmöten, och ett antal av dessa är specifikt utrustade för att snabbt komma igång med Zoom-möten.

11. Kommentar om del 1 i redovisningen

Koldioxidutsläpp från tjänsteresor är den direkta miljöaspekt som bedömts ha störst betydelse Höskolan Dalarna. För perioden 2016-2019 har dessa utsläpp minskat med 12 procent mätt som kg CO₂/årsarbetskraft, i linje med uppsatta mål. Den största förändringen skedde det sista året och kan inte främst förklaras med aktiva åtgärder från Höskolans sida utan beror sannolikt på att klimatfrågan - och inte minst debatten om flygets klimateffekter - har fått ökad uppmärksamhet den senaste tiden.

Totalt sett är måluppfyllelsen svag. Omkring 1/3 av de specifika, tidssatta målen har uppnåtts helt eller delvis under 2016-2019 (eller 1/4 av målen om vi räknar dem som nåtts i sin helhet och på utsatt tid). För flera mål kan ingen bedömning göras, medan ungefär hälften av målen inte har kunnat nås. Den viktigaste förklaringen är sannolikt att de planerade åtgärder som uttrycks i miljö- och hållbarhetsmålen i många fall inte har funnits med i verksamhetsplaner för akademier, förvaltning och andra enheter. Det upprättades en handlingsplan för miljöarbetet, men föreslagna åtgärder har endast undantagsvis tagits med i verksamhetsplaner så att de kunnat tillförsäkras resurser och genomföras. Under våren 2019 inrättades därför "Höskolan Dalarnas råd för hållbar utveckling" som ersatte tre tidigare råd (miljöråd, mångfaldsråd och internationaliseringsråd). Det nya rådets uppdrag är bland annat att på ett mer konkret sätt än de tidigare råden delta i arbetet med att ta fram planeringsbehov, prioritera utvecklingsinsatser och följa upp vidtagna åtgärder inom ramen för ordinarie verksamhetsstyrning.

Under 2019 beslutades att de nuvarande målen skulle revideras och målperioden skulle förlängas med ett år. Skälen var följande: 1) under 2019 utarbetades och antogs en ny strategi för Höskolan Dalarna vars prioriteringar bör ligga till grund för nästa omgång miljömål, 2) under året anslöt sig Höskolan Dalarna till ett klimatramverk för universitet och högskolor där man förbundit sig att ta fram mål för klimatarbetet, 3) under första halvan av 2019 var miljörådet avvecklat och hållbarhetsrådet hade inte hunnit formeras, varför det inte fanns någon grupp som kunde påbörja framtagandet av nya mål. Under 2020 ska nya mål för nästa period tas fram.

Del 2 Uppföljning av miljöledningsarbetets effekter

1. Tjänsteresor och övriga transporter

Utsläpp av koldioxid i kilogram, totalt och per årsarbetskraft uppdelat per fordonsslag (1.1), sammanlagt (1.2) och från flygresor över 50 mil (1.3) samt antal resor

	Årets uppgifter – antal resor och kg CO ₂			Föregående års uppgifter	
	Antal resor	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.	KgCO ₂ Totalt	KgCO ₂ /å.a.
a) Flygresor under 50 mil		19 798	31	26 265	41
b) Bilresor	4138	49 459	78	55 391	87
c) Tågresor	4592	4,90	0,008	5,00	0,008
d) Bussresor	2219	10 354	16,31		
e) Maskiner och övriga fordon					
1.2 Sammanlagda utsläpp av koldioxid					
1.1 a-e		79 616	125	81 661	128
1.3 Flygresor över 50 mil	772	264 061	416	307 480	480

1.4a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Övrigt med kommentar:

Utsläppen av koldioxid från tjänsteresor har varierat mycket kraftigt från år till år. De stora svängningarna mellan åren kan delvis förklaras av förändringar av antalet årsarbetskrafter, liksom av olika grad av engagemang i stora utbildningsprojekt utomlands med långväga flygresor. För 2019 var utsläppen 14 procent lägre än året innan (då har utsläpp från bussresor räknats bort för att få jämförbara data, bussresor analyserades för första gången detta år, se nedan). Förändringen kan denna gång inte förklaras med ändringar i verksamheten, antalet årsarbetskrafter är i stort sett oförändrat. En mindre del av minskningen förklaras av en överföring av bilresor från anställdas privata bilar till högskolans leasingbilar, som sedan slutet av 2018 är laddhybrider. Framför allt förklaras dock minskningen av färre flygresor. Antalet korta flygresor (<500km) var nästan 30 procent lägre än året innan. Även antalet långa flygresor (>500km) var något färre och framför allt var dessa resor kortare i genomsnitt. Antalet tågresor har ökat, framför allt ses mer än en fördubbling av de långa tågresorna (>500km) jämfört med 2018. Förändringarna beror sannolikt på det stora utrymmet klimatfrågan haft i samhällsdebatten det senaste året.

1.4b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Detta år har en spendanalys gjorts för att försöka hitta eventuella kostnader för tjänsteresor som inte tidigare funnits med i det analyserade materialet (se nedan fråga 1.5). De totala kostnaderna för tjänsteresor visar sig vara ca 4 procent högre än kostnaderna för de resor som ingår i det analyserade materialet. Dessa extra kostnader härrör från fakturor från ett stort antal leverantörer, och utsläppen kan inte beräknas utan att varje enskild faktura granskas, varför detta inte har prioriterats. De totala utsläppen kan dock antas vara ett par procent högre än de redovisade.

Studentresor som betalas av Högskolan Dalarna, t.ex. resor i samband med VFU, ingår inte i redovisningen av tjänsteresornas utsläpp. Här kan finnas problem med bristfällig kontering av kostnader, dvs vissa studentresor kan finnas med i det granskade materialet och andelen felkonteringar kan variera mellan åren.

Vissa uppgifter måste uppskattas utifrån kunskap endast om kostnaden eller om antal resor. Detta gäller framför allt resor med tåg, flyg, buss, taxi eller hyrbil som anställda själva bekostat och i efterhand begärt ersättning för (8 procent av flygresor och 11 procent av tågresor).

Underlaget för att bedöma antal resor och utsläpp från buss är svagt, i flertalet fall finns bara en kostnad att tillgå. För busskort betalade med reskassa har gjorts antagandet att samtliga resor gått mellan campusorterna Falun-Borlänge. För övriga resor har gjorts grova antaganden om rimliga sträckor med flygbussar mm i relation till antal resor och kostnad. För hyrda bussar har ett mindre andel av alla fakturor analyserats i detalj (destinationer framgår), körda sträckor har beräknats och totalsträcka med hyrd buss för dessa fakturor har räknats fram. Relationen mellan kostnad och körd sträcka har sedan antagits vara densamma för resterande busshyror. Trots dessa stora osäkerheter ville vi ta med uppgifter om buss då det är intressant att följa utvecklingen över tid, främst i fråga om utvecklingen av bussresor mellan campusorterna.

De problem som finns med materialet skulle minska om fler tjänsteresor bokades med upphandlad resebyrå. Under 2019 gjordes en revidering av regler för möten och resor, liksom en upphandling av resebyråtjänst. Under våren 2020 planeras en informationsinsats kring dessa förändringar då vikten av regelefterlevnad, inklusive att bokning ska ske inom upphandlat avtal för resebyråtjänst, kommer att bli en viktig del.

1.5 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Eget uppföljningssystem, Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppgifter om flygresor är framtagna med hjälp av uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration

(Primula). Uppgifter från Primula består endast av antal resor, inrikes el. utrikes resa samt kostnad. Här har gjorts ett antagande om att resor som är rapporterade via Primula i genomsnitt ger samma CO₂-utsläpp per resa (>500 km och <500 km räknade var för sig) som de resor som bokats via resebyrå. Detta för att få åtminstone en grov uppskattning av utsläppen även från dessa resor (10 procent av alla flygresor).

Uppgifter om tågresor är framtagna med hjälp av uppgifter från resebyrå (Lingmerths), statistik direkt från SJ:s rese- och miljörapport samt uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula). Även här har antagande gjorts om att relationen mellan resornas antal och CO₂-utsläpp är detsamma oavsett hur resan bokats.

Uppgifter om bussresor har tagits med i underlaget för första gången. Här har använts fakturor från Region Dalarna (busskort med reskassa, länstrafik), uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula), samtliga för enskilda bussresor med kollektivtrafik. Dessutom har använts fakturor från bussbolag för hyrd buss.

Uppgifter om bilresor härrör från ett flertal källor:

Högskolans leasingbilar - avläsning av trippmätare.

Hyrbilar - uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och ett antal hyrbilsfirmor (Avis, Hertz mfl.). Här varierar dataunderlaget från att omfatta endast kostnad till att vara mycket detaljerat med bilmodell, körd sträcka, kostnad och uppskattade CO₂-utsläpp. De leverantörsuppgifter som varit detaljerade har utnyttjats, med antagande om samma relation mellan olika faktorer (kostnad, körd sträcka etc), för att grovt uppskatta utsläppen från de leverantörer där det inte gått att få fram detaljerade uppgifter.

Anställdas privata bilar - uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula) har använts för att ta fram uppgifter om begärd milersättning. Här har gjorts ett antagande om att fördelningen mellan fordon som går på olika drivmedel är densamma som för den svenska bilparken i genomsnitt.

Taxi - uppgifter från resebyrå (Lingmerths) och uppgifter från Högskolans system för personaladministration (Primula).

1.6 Uppföljningsmått som svaren på frågorna baseras på (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Schablonlista som Naturvårdsverket tillhandahåller, Uppgifter som tagits fram på annat sätt, nämligen

Resebyrån (Lingmerths) levererar detaljerad statistik som tillhandahålls direkt från flygbolagen, där nyckeltal för CO₂-utsläpp (g/pkm) är baserade på såväl rest sträcka som flygplansmodell. Höghöjdsfaktor finns inte med i beräkningarna.

För bilresor har huvudsakligen använts uppgifter från Transportstyrelsen för respektive bilmodell, se <https://fu-regnr.transportstyrelsen.se/extweb>
I de fall endast körsträcka med bil har varit känd har Naturvårdsverkets schablonmallar använts.

Nyckeltal för tågets utsläpp kommer från Lingmerths redovisning.

2. Energianvändning

2.1 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt, per årsarbetskraft och per kvadratmeter total användbar golvarea uppdelat på

	kWh totalt		
	2019	2018	2017
Verksamhetsel (avser lokaler)	3 104 887	2 988 727	2 878 433
Fastighetsel			
Värme	2 794 746	2 604 706	2 221 917
Kyla	194 922	293 144	228 425
Totalt	6 094 555	5 886 577	5 328 775

	kWh/årsarbetskraft			kWh/m ²		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Verksamhetsel (avser lokaler)	4 890	4 670	4 742	80	78	75
Fastighetsel						
Värme	4 401	4 070	3 660	72	68	58
Kyla	307	458	376	5	8	6
Totalt	9 598	9 198	8 779	156	153	139

Eventuell energianvändning utanför lokaler

	kWh totalt		
	2019	2018	2017
Energi			

2.2 Är värmeförbrukningen normalårskorrigerad? (envalsfråga)

Värmeförbrukningen är delvis normalårskorrigerad.

2.3 Andel förnybar energi av den totala energianvändningen (anges i procent)

	2019	2018	2017
Verksamhetsel	94 %	100 %	100 %
Fastighetsel	%	%	%
Värme	95 %	95 %	95 %
Kyla	%	%	%
Utanför lokaler	%	%	%
Totalt	91 %	93 %	94 %

2.4 Har krav ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal? (envalsfråga)

Krav har ställts på produktionsspecificerad förnybar el i myndighetens elavtal.

2.5 Har energianvändningen minskat som ett resultat av samverkan med myndighetens fastighetsägare? (envalsfråga) Vid Ja, anges vilka åtgärder som har genomförts

Ja

Klimatkyla tas från borrhål istället för kylmaskiner.

2.6a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Övrigt med kommentar:

Energianvändningen varierar lite mellan åren men som helhet har verksamheten och installationer inte förändrats i någon större utsträckning. Variationerna antas vara kopplade till variationer i vädret och vanliga verksamhetsvariationer.

2.6b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Hittills har förvaltarnas siffror för kyla redovisats. Det kan finnas en osäkerhet vad de representerar. Om det är uppmätt levererad mängd kyla från kylmaskiner så har en andel av elen använts till kylmaskinerna. Då har den energin blivit redovisad två gånger, dels som el och dels som kyla. Under 2020 bör upprättas en metod för att kvalitetssäkra mätvärden samt beräkningsmodell för att inte dubbelredovisa.

2.7 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Leverantörsuppgifter, Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Leverantörsuppgifter - båda egna abonnemang samt uppgifter från förvaltare.
Uppskattning - hyrda ytor där hyresvärd inte lämnat uppgifter, antar andel av uppgifter i energideklaration, utgör ca 3% av totala energianvändningen.

3. Miljökrav i upphandling

3.1 Andel upphandlingar och avrop där miljökrav ställts av det totala antalet upphandlingar och avrop

	Antal st		
	2019	2018	2017
Upphandlingar och avrop med miljökrav	4 865	4 423	4 334
Upphandlingar och avrop totalt	5 083	4 621	4 475
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	96 %	96 %	97 %

3.2 Antal upphandlingar över tröskelvärde där energikrav enligt förordning (2014:480) om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader har ställts

0

Kommentar till redovisning av antal upphandlingar över tröskelvärde

Inga upphandlingar över tröskelvärde där dessa krav ställts.

Om krav enligt förordningen om statliga myndigheters inköp av energieffektiva varor, tjänster och byggnader inte har ställts vid upphandlingar över tröskelvärde, ange skälen för det (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Annat:

Inga upphandlingar av den karaktären har gjorts.

3.3 Har myndigheten ställt energikrav vid nytecknande av hyresavtal eller inköp av byggnader? (envalsfråga) Vid Nej, anges skälen för det (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Ja

3.4 Ekonomiskt värde av registrerade upphandlingar och avrop med miljökrav av det totala värdet av upphandlingar och avrop per år

	Värde kr		
	2019	2018	2017
Upphandlingar och avrop med miljökrav	25 058 267	22 780 243	23 702 129
Upphandlingar och avrop totalt	37 372 874	33 975 340	53 600 543
Andel upphandlingar och avrop med miljökrav	67 %	67 %	44 %

3.5a Beskrivning av vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Organisationsförändringar - negativ påverkan, Övrigt med kommentar:

Det finns i nuläget ingen centraliserad inköpsorganisation. Ordinarie ansvarig upphandlare har varit föräldraledig. Ny anställning av ytterligare en inköpare/upphandlare genomfördes i september 2019, konsulter har anlåtats som upphandlingsstöd. Att registrera ställda miljökrav har inte skett på ett systematiskt sätt under denna period och att ta fram och hitta bra data är således mycket komplicerat .

3.5b Beskrivning av eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa

Problemet har varit att hitta underlag för rapportering då det inte föregåtts av något systematiskt arbete eller rutin kring detta.

Åtgärden som planeras för detta är att införa en systematisk registrering, en rutin där alla aktuella upphandlingar och avrop med miljökrav registreras i samband med att avtal diarieförs.

Detta är inte speciellt komplicerat och kan helt enkelt vara ett dokument som fylls på under året med relevanta uppgifter och är sedan ett stöd i redovisningen och även för oss själva i vårt kommande miljöarbete.

3.6 Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

En uppskattning har gjorts med hjälp utav en spend-analys där föregående års utgiftsposter varit grund för uppskattningen. Föregående års redovisning till Naturvårdsverket, som var mycket detaljerad ligger också som grund för uppskattningen.

4. Frivilliga frågor

Frågor om policy

4.1 Har myndigheten internt styrande dokument för IT och miljö? (envalsfråga) Vid Ja, anges vilka områden som tas upp i dokumentet (flervalsfråga)

Nej

Frågor om IT-anskaffning

4.2 Andel IT-anskaffningar där miljökrav ställts av det totala antalet IT-anskaffningar per år (anges i procent och värde)

	2019	2018	2017
Andel (%)	100 %	100 %	100 %
Värde (Skr)	7 150 910 Skr	6 500 828 Skr	6 400 000 Skr

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppskattning med föregående års redovisning samt spendanalysen som bakgrund.

4.3 Vilken typ av miljöhänsyn har tagits vid IT-anskaffningar? (flervalsfråga)

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Uppskattning med föregående års redovisning samt spendanalysen som bakgrund.

Miljökraven är de som initialt ställt i de statliga ramavtalen.

Frågor om energianvändning

4.4 Årlig energianvändning i kilowattimmar totalt och per årsarbetskraft uppdelat på

	kWh			kWh/årsarbetskraft		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
PC-arbetsplats						
Skrivare						
Serverar och Serverrum						

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Frågor om resfria möten

4.5 Antal resfria/digitala möten totalt och per årsarbetskraft

	Antal			Antal/årsarbetskraft		
	2019	2018	2017	2019	2018	2017
Resfria möten	61 584	135 331	127 542	97	211	210

Beskrivning av hur uppgifterna är framtagna (flervalfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Uppskattning (förklara på vilket sätt)

Många seminarier och arbetsmöten genomförs med hjälp av samtalsportalen Connect, men alltmer sker nu en övergång till Zoom samt till e-mötesverktyget i Microsoft Teams. Det saknas idag möjligheter att skilja användningen för arbetsmöten från undervisning. Den redovisade siffran för resfria möten (61 584) avser samtalsrum som öppnats i Connect och i Zoom och som varit öppna i mer än 5 minuter. Tidigare år har redovisningen endast omfattat Connect och är därför inte jämförbar med årets. Den stora minskningen jämfört med förra året kan bero på hur gränsen för rummets öppna tid (nu 5 min) har satts. Vår bedömning är tvärtom att användandet av e-möten har ökat.

Frågor om förklaring till resultatet

4.6a,b Beskrivning av insamlat resultat (vad som har påverkat resultatet i positiv eller negativ riktning, eventuella problem och luckor i materialet samt hur och när myndigheten planerar att åtgärda dessa)

Frågor om energi

4.7 Har myndigheten en strategi för sitt energieffektiviseringsarbete, innefattande nulägesanalys, mål samt handlingsplan med åtgärder, som utgör grunden för energieffektiviseringsarbetet? (envalsfråga)

Nej

4.8 Producerar myndigheten egen förnybar energi? (envalsfråga) Vid Ja, anges hur mycket i kWh samt typ av energi

Ja

29 760

Solel.

4.9 Har myndigheten miljöklassade och/eller certifierade byggnader? (envalsfråga med möjlighet att lämna kommentar)

Frågor om avrop

4.10 Har myndigheten vid avrop mot statliga ramavtal ställt egna miljökrav, där så har varit möjligt? (envalsfråga) Vid Ja, anges vilka ramavtal det gäller, antal avrop, omfattning i kronor samt vilka miljökrav som har ställts

Nej